NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.021.03.2019

Teresa Bartnicka-Romanowska
Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4
we Wrocławiu
ul. Powstańców Śląskich 210-218
53-140 Wrocław

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/028 – Kształcenie dzieci rodziców powracających do kraju oraz dzieci cudzoziemców

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50
lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 4 we Wrocławiu, ul. Powstańców Śląskich 210-218, 53-140 Wrocław (dalej: Szkoła)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Bartnicka-Romanowska, Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4 we Wrocławiu (dalej: Dyrektor lub Dyrektor Szkoły) od 1 września 2017 r.[1]
Zakres przedmiotowy kontroli	Kształcenie dzieci obywateli polskich powracających do kraju oraz dzieci cudzoziemców
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2017/2018 – 2019/2020 (do czasu zakończenia kontroli[2]).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli[3]
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Grzegorz Fikus, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/175/2019 z dnia 2 października 2019 r. 2. Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/176/2019 z dnia 2 października 2019 r. (akta kontroli str. 1-4)

[1] Od dnia 1 września 2017 r. - pełniąca obowiązki Dyrektora Szkoły; od dnia 1 grudnia 2017 r. - Dyrektor Szkoły.

[2] 14 listopada 2019 r.

[3] Dz.U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna[4] kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Szkoła zapewniła uczniom, którzy zostali przyjęci zgodnie z warunkami i trybem określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw[5] (dalej: rozporządzenie *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy*), możliwość korzystania z nauki i opieki na warunkach dotyczących obywateli polskich.

Zorganizowanie (od roku szkolnego 2019/2020) dwóch oddziałów przygotowawczych przebiegało prawidłowo, z wyjątkiem jednostkowego przekroczenia limitu uczniów przyjętych do oddziału przygotowawczego. Nauczanie języka polskiego, jako obcego w tych oddziałach odbywało się na podstawie *Ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców* ujętego w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców[6]. Programy nauczania wykorzystywane w oddziałach przygotowawczych nie zostały jednak dostosowane do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów z zagranicy.

W latach szkolnych 2017/2018 oraz 2018/2019 dostosowanie egzaminów gimnazjalnych na potrzeby uczniów cudzoziemców, którzy brali w nich udział przebiegało zgodnie z wytycznymi określonymi w komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. Dyrektor Szkoły zorganizowała dzieciom z zagranicy wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oparte na rozpoznawanych potrzebach. Stwierdzono jednak w tym zakresie nieprawidłowość polegającą na tym, że w przypadku trojga uczniów cudzoziemców udzielona pomoc w zakresie dodatkowych zajęć z języka polskiego i innych przedmiotów obowiązkowych wynosiła sześć godzin tygodniowo, co o jedną godzinę przekraczało wynikający z § 19 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy* maksymalny pięciogodzinny wymiar tych zajęć.

Przyjęte do realizacji w Szkole programy nauczania w oddziałach ogólnodostępnych, do których uczęszczali również uczniowie z zagranicy, nie były adaptowane na potrzeby kształcenia tych dzieci. W Szkole nie wprowadzono do wewnątrzszkolnych zasad oceniania, zapisów odnoszących się do oceniania cudzoziemców i obywateli polskich powracających do kraju.

Nauczyciele prowadzący zajęcia z dziećmi z zagranicy doskonalili się zawodowo w sposób sprofilowany do potrzeb pracy z tymi uczniami, jednak wynikało to głównie z ich inicjatywy. Ponadto Dyrektor Szkoły nie dokumentowała nadzoru pedagogicznego nad obszarem kształcenia dzieci przybywających z zagranicy.

---

[4] Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

[5] Dz.U. poz. 1655 ze zm.

[6] Dz.U. Nr 61, poz. 306. Wydane na podstawie art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.).

III. Opis stanu faktycznego

OBSZAR

Kształcenie dzieci obywateli polskich powracających do kraju oraz dzieci cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

1. Szkoła Podstawowa nr 4 we Wrocławiu powstała z przekształcenia Gimnazjum nr 38 we Wrocławiu (wchodzącego wcześniej w skład Zespołu Szkół nr 4) i funkcjonowała od 1 września 2017 r[7].

W kontrolowanym okresie[8] kształciło się w niej:

- w roku szkolnym 2017/2018 - 11 dzieci cudzoziemców[9] (w tym czworo nowoprzyjętych[10]),

- w roku szkolnym 2018/2019 - 18 dzieci cudzoziemców[11] (w tym dziewięcioro nowoprzyjętych[12])

- w roku szkolnym 2019/2020 - 46 dzieci cudzoziemców[13], (w tym 39 nowoprzyjętych[14]) i jedno dziecko obywateli polskich powracających z zagranicy (nowoprzyjęte[15]).

Nie stwierdzono niezgodności w bazie danych Systemu Informacji Oświatowej dotyczących uczniów, którzy nie są obywatelami polskimi ze stanem faktycznym na 30 września poszczególnych lat szkolnych.

W roku szkolnym 2019/2020, na podstawie art. 165 ust. 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. *o systemie oświaty*[16] organ prowadzący (Gmina Wrocław) utworzył dwa oddziały przygotowawcze, w których kształciło się ogółem 31 uczniów[17] (jeden oddział przygotowawczy dla klasy I-III oraz jeden oddział przygotowawczy dla klasy IV-VI). Rada Pedagogiczna Szkoły na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2019 r. przyjęła założenia innowacji organizacyjno-metodycznej do oddziałów przygotowawczych *Witaj w Polsce! Witaj we Wrocławiu!*[18].

(akta kontroli str. 6, 229-230, 232, 238-239, 284-305, 512, 514-530)

Wydatki[19] na kształcenie dzieci przybywających z zagranicy wyniosły: 4,6 tys. zł w 2017 r., 13,3 tys. zł w 2018 r. i 49,9 tys. zł za okres od początku stycznia do końca października 2019 r. (wzrost wydatków związanych z kształceniem dzieci cudzoziemców w roku 2019 r. wynikał z utworzenia od września tego roku dwóch oddziałów przygotowawczych, których koszty na dzień 31 października 2019 r. wyniosły 20,3 tys. zł).

W poszczególnych latach składały się na nie wydatki na:

- prowadzenie dodatkowych zajęć z języka polskiego w kwocie 3,6 tys. zł za 2017 r., 11,0 tys. zł za 2018 r. i 10,8 tys. zł za pierwsze 10 miesięcy 2019 r.,

---

[7] Uchwała Nr XXXVII/843/17 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 23 marca 2017 r.
[8] Wg stanów na dzień 30 września danego roku szkolnego.
[9] W oddziałach gimnazjalnych.
[10] Przybyłych z zagranicy, przyjętych do oddziałów gimnazjalnych.
[11] W tym: 10 w oddziałach gimnazjalnych i ośmioro w oddziałach szkoły podstawowej
[12] Przybyłych z zagranicy, przyjętych: jeden do oddziału gimnazjalnego a ośmioro do oddziałów szkoły podstawowej.
[13] W tym 15 w oddziałach szkoły podstawowej, 31 w oddziałach przygotowawczych.
[14] W tym 31 dzieci cudzoziemców z zagranicy przyjętych do oddziałów przygotowawczych oraz ośmioro cudzoziemców, którzy przybyli do Szkoły Podstawowej nr 4 we Wrocławiu z innej polskiej szkoły i zostali przyjęci do oddziałów szkoły podstawowej.
[15] Na podstawie przedłożonych dokumentów.
[16] Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.
[17] Wg stanu na dzień 30 września 2019 r., byli to uczniowie cudzoziemcy przybyli z zagranicy
[18] „Witaj w Polsce! Witaj we Wrocławiu! Innowacja organizacyjna realizowana w Szkole podstawowej nr 4 we Wrocławiu". Pierwowzór innowacji był opracowany przez nauczycieli Zespołu Szkół nr 7 z Poznania (przy udziale wizytatorów Wielkopolskiego Kuratorium Oświaty).
[19] Ogółem wydatki Szkoły wyniosły: w 2017 r. – 1 623,9 tys. zł (96% planu po zmianach, tj. 1 691,0 tys. zł), w 2018 r. – 3 241,8 tys. zł (95% planu po zmianach, tj. 3 418,8 tys. zł), w okresie od 1 stycznia do 31 października 2019 r. – 3 040,9 tys. zł (81% planu po zmianach na ten rok, tj. 3 749,1 tys. zł)

- prowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych z innych przedmiotów obowiązkowych[20] ponoszone w 2017 r. i 2018 r., które wyniosły odpowiednio 1,0 tys. zł oraz 2,4 tys. zł,

- związane z finansowaniem doskonalenia zawodowego nauczycieli pracujących z uczniami z zagranicy (poniesione wyłącznie w roku 2019) w kwocie 1,5 tys. zł[21].

- zatrudnienie pomocy nauczyciela[22] w 2019 r. – 7,7 tys. zł,

- zatrudnienie pomocy nauczyciela[23] w oddziałach przygotowawczych od września 2019 r. (do końca października) – 6,7 tys. zł,

- pomoce naukowe (podręczniki dla oddziałów przygotowawczych) - 2,9 tys. zł w 2019 r.

(akta kontroli str. 245)

Dyrektor Szkoły sześciokrotnie[24] zwracała się do Departamentu Edukacji Urzędu Miejskiego Wrocławia o wyrażenie zgody na udział uczniów w dodatkowych zajęciach języka polskiego oraz zajęciach wyrównawczych z poszczególnych przedmiotów. We wnioskach podawano liczbę uczniów, ich pochodzenie, określano także tygodniowy godzinowy wymiar poszczególnych zajęć, w jednym wniosku wskazano na stopień znajomości języka polskiego przez uczennicę, w jednym powoływano się także na konieczność uzupełnienia różnic programowych. Zgodnie z § 17 ust. 3 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy* wymiar godzin dodatkowych zajęć lekcyjnych z języka polskiego oraz ich tygodniowy rozkład powinien ustalić dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym. Podobnie, w myśl § 18 ww. rozporządzenia, tygodniowy rozkład dodatkowych zajęć wyrównawczych z przedmiotów obowiązkowych, w wymiarze jednej godziny lekcyjnej tygodniowo powinien ustalić dyrektor szkoły w porozumieniu z organem prowadzącym.

Wnioski dotyczące kształcenia dzieci cudzoziemców zostały przez organ prowadzący rozpatrzone pozytywnie, a środki finansowe niezbędne na ich realizację przekazane Szkole, i tak:

- w roku szkolnym 2017/2018 przydzielono środki na 11 godzin zajęć, w tym na: cztery godziny tygodniowo na dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla jednego ucznia, trzy godziny tygodniowo na dodatkowe zajęcia z języka polskiego dla trzech uczniów oraz cztery godziny tygodniowo na dodatkowe zajęcia wyrównawcze z przedmiotów obowiązkowych (po jednej godzinie: dla trzech uczniów z matematyki, dla trzech uczniów z języka niemieckiego, dla jednego ucznia z języka niemieckiego oraz dla trzech uczniów z zajęć artystycznych),

- w roku szkolnym 2018/2019 przydzielono środki na 19 godzin dodatkowych zajęć, z języka polskiego, w tym: pięć godzin tygodniowo dla trzech uczniów (gimnazjum), dziesięć godzin tygodniowo dla siedmiu uczniów (szkoła podstawowa) oraz cztery godziny tygodniowo dla dwóch uczniów, na drugie półrocze tego roku szkolnego organ prowadzący na wniosek Dyrektor Szkoły, wydał również zgodę na zatrudnienie pomocy nauczyciela,

- w roku szkolnym 2019/2020 przydzielono środki na osiem godzin zajęć, w tym na: dodatkową naukę języka polskiego po dwie godziny tygodniowo dla jednego ucznia oraz po sześć godzin tygodniowo dla sześciu uczniów.

---

[20] Z wyłączeniem języka polskiego.
[21] Wyjazd studyjny do Chemnitz (Saksonia-Niemcy) nt. „Funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych w Niemczech".
[22] ½ etatu.
[23] Dwa razy po ½ etatu.
[24] Wnioski z dnia: [1] 12 września 2017 r., [2] 16 października 2017 r., [3] 22 sierpnia 2018r., [4] 13 lutego 2019 r., [5] 14 sierpnia 2019 r., oraz [6] 10 września 2019 r.

Odnośnie do roku szkolnego 2019/2020 wnioskowano także o wyrażenie zgody na finansowanie innowacji pedagogicznej „Witaj w Polsce! Witaj we Wrocławiu!", a w konsekwencji organizację przez jednostkę samorządu terytorialnego oddziałów przygotowawczych (dla klas I-III i IV-VI)[25], na co otrzymano zgodę[26].

(akta kontroli str. 229-230, 240, 246-259, 284-285)

2. Przeprowadzone na próbie dokumentacji 30[27] spośród 53 nowoprzyjętych uczniów badanie wykazało, że zostały spełnione warunki i tryb przyjęcia do szkoły, tj. do odpowiedniego oddziału przygotowawczego czy klasy ogólnodostępnej uczniowie zostali zakwalifikowani na podstawie dokumentów wskazanych w § 2 pkt 3 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy* oraz wymaganych wniosków rodziców lub opiekunów (§ 13 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Uczniowie przyjmowani byli do Szkoły z uwzględnieniem miejsca zamieszkania[28], z tym, że przyjęcia do oddziałów przygotowawczych odbywały się poza podstawową rekrutacją[29].

(akta kontroli str. 239, 260-265, 306-311)

3. Programy nauczania języka polskiego oraz innych przedmiotów obowiązkowych[30], a także plany dydaktyczne wykorzystywane w oddziałach ogólnodostępnych nie zostały w badanym okresie zaadaptowane na potrzeby kształcenia dzieci obywateli polskich powracających do kraju i dzieci cudzoziemców.

(akta kontroli str. 230-232, 266-277, 512, 568, 563-567, 761, 936-969)

Szkoła nie posiadała, oprócz sprawdzianów z języka polskiego (np. test plasujący z języka polskiego dla obcokrajowców, test kompetencji językowych, test receptywnej znajomości słownictwa) dokumentacji dotyczącej diagnozowania umiejętności uczniów z zagranicy „na wejściu". Znajomość języka polskiego była badana w formie rozmowy, co potwierdzały wpisy w dziennikach zajęć pedagoga szkolnego.

(akta kontroli str. 231-232, 687-761)

3a. Oddziały przygotowawcze, które powstały z inicjatywy organu prowadzącego rozpoczęły funkcjonowanie w Szkole od roku szkolnego 2019/2020. Przygotowując się do ich utworzenia zarządzeniem nr 19 z dnia 25 czerwca 2019 r., zgodnie z § 16 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy* Dyrektor Szkoły powołała zespół kwalifikujący uczniów do oddziałów przygotowawczych w składzie: dwóch nauczycieli (z których jeden był również pedagogiem) oraz psycholog. Kwalifikował on uczniów na podstawie przedłożonych dokumentów, w oparciu o przyjęte zasady rekrutacji[31], a wyniki jego pracy udokumentowano w protokole (w którym opisano przebieg posiedzenia Komisji Rekrutacyjnej, dokumenty stanowiące podstawę pracy Komisji Rekrutacyjnej i listy dzieci przyjętych

---

[25] Pismo nr SP4.1299.2019.SO z dnia 13 czerwca 2019 r.

[26] Pismo nr WPP-DSP.4452.71.2019 z dnia 19 czerwca 2019 r.

[27] W tym: [1] ośmioro dzieci cudzoziemców przyjętych do Szkoły z zagranicy w roku szkolnym 2018/2019, [2] jednego ucznia obywatela polskiego przybywającego z zagranicy, przyjętego do Szkoły w roku szkolnym 2019/2020 oraz [3] 21 uczniów cudzoziemców przybywających do Szkoły z zagranicy, rozpoczynających naukę w roku szkolnym 2019/2020 w oddziałach przygotowawczych.

[28] Tj. [1] w grupie ośmiorga uczniów przyjętych w roku szkolnym 2018/2019 czworo uczniów zostało przyjętych do Szkoły, jako właściwej ze względu na miejsce zamieszkania, czterech uczniów przyjęto spoza rejonu ze względu na dysponowanie wolnymi miejscami; [2] uczeń obywatel polski przybywający z zagranicy przyjęty został do Szkoły, jako właściwej ze względu na miejsce zamieszkania,

[29] Do jednej z siedmiu szkół docelowych we Wrocławiu, w zależności od wieku dziecka zgodnie z koncepcją przyjętą przez Wrocław (https://www.wielokultury.wroclaw.pl/klasy-przygotowawcze-dla-dzieci-obcojezycznych/).Nie obowiązywały w tym zakresie obwody właściwe ze względu na miejsce zamieszkania ucznia. Postanowienia w tym zakresie opisane zostały w zasadach rekrutacji do oddziałów przygotowawczych.

[30] Badaniem objęto treści programów nauczania języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii oraz edukacji wczesnoszkolnej (dla oddziałów szkoły podstawowej), zatwierdzonych do realizacji w Szkole w latach szkolnych 2017/2018-2019/2020. We wszystkich przypadkach były to zatwierdzone w Szkole programy zewnętrzne.

[31] „Rekrutacja do klasy 1-3pp/4-6pp w Szkole Podstawowej nr 4 we Wrocławiu" z dnia 25 czerwca 2019 r.

do szkoły na podstawie kolejności zgłoszeń załączono do protokołu[32]). Na podstawie zweryfikowanych i zatwierdzonych dokumentów ww. zespół ustalił wyniki rekrutacji i podał do publicznej wiadomości listę uczniów zakwalifikowanych do oddziałów przygotowawczych dla klas I-III i IV-IV.

Stosownie do § 16 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy* do oddziału przygotowawczego dla klas IV-IV przyjętych zostało 15 uczniów. Do oddziału przygotowawczego I-III przyjęto o jedną osobę więcej.

W roku szkolnym 2019/2020 oddziały przygotowawcze wyposażone zostały w podręczniki i ćwiczenia do nauki języka polskiego wraz z podręcznikami dla nauczycieli[33].

Uczniowie w oddziałach przygotowawczych realizowali podstawę programową, ponadto pięć godzin lekcyjnych przeznaczono na naukę języka polskiego, jako obcego.

W przypadku oddziałów przygotowawczych Dyrektor Szkoły wskazała, że pierwszy test z języka polskiego uczniowie ci napisali po ponad miesięcznej nauce (przedłożono przykładowe testy kompetencji językowych). Test sprawdzał umiejętności uczniów w obszarach: rozumienie ze słuchu, poprawność gramatyczna i leksykalna, rozumienie tekstu pisanego oraz tworzenie wypowiedzi pisemnych.

(akta kontroli str. 230, 232-233, 241-242, 284-313, 687-760)

W pracy dydaktycznej w obu oddziałach przygotowawczych wykorzystywano treści zawarte we wzmiankowanej wyżej innowacji organizacyjno-metodycznej „*Witaj w Polsce! Witaj we Wrocławiu!*"[34]. Nauczyciel oddziału przygotowawczego I-III realizujący nauczanie na poziomie edukacji wczesnoszkolnej przygotował i realizował własny program nauczania pn. „Program nauczania języka polskiego jako obcego w oddziale przygotowawczym 1-3 w roku szkolnym 2019/2020" (pięć godzin tygodniowo). W jego treści wskazano, że „program kursu języka polskiego, jako obcego ma za podstawę *Ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców* ujęty rozporządzeniu *w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców*. Ponadto dla oddziału przygotowawczego klas I-III przygotowany został rozkład materiału (zawierający tylko tematy zajęć) na podstawie realizowanego w Szkole na rok szkolny 2019/2020 programu edukacji wczesnoszkolnej pn. „Ja i moja szkoła na nowo".

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że w oddziale przygotowawczym w kl. IV-VI w ramach nauki języka polskiego, była realizowana wprost innowacja organizacyjno-metodyczna „*Witaj w Polsce! Witaj we Wrocławiu!*", w zakresie zawartych w niej treści programowych nauki języka polskiego (pkt VIII Treści programowe innowacji, ust. 1 Treści programowe nauczania języka polskiego jako obcego), które za podstawę mają Ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców[35] ujęty w ww. rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców. Program ten uzupełniony został poprzez opracowany przez nauczyciela „Rozkład tematyczny lekcji języka polskiego jako obcego" zawierający numery lekcji i ich tematy.

W przypadku pozostałych przedmiotów poszczególni nauczyciele realizowali programy obowiązujące w oddziałach ogólnodostępnych, które nie zostały

[32] Protokół z posiedzenia komisji rekrutacyjnej w Szkole Podstawowej nr 4 we Wrocławiu z dnia 30 sierpnia 2019 r.

[33] „Lubię Polski!", autorstwa Agnieszki Rabiej, Wydawnictwo Oficyna Wydawnicza Fogra, Kraków 2009 (podręcznik, zestaw ćwiczeń, poradnik dla nauczyciela) w oddziale przygotowawczym I-III; „Polski. Krok po kroku. Junior" autorstwa Iwony Stempek, Pauliny Kuc, Małgorzaty Grudzień, Wydawnictwo polish-courses.com, Kraków 2016 (podręcznik, zeszyt ćwiczeń, poradnik dla nauczyciela) w oddziale przygotowawczym IV-IV.

[34] Według autorów tej innowacji (dyrektor Zespołu Szkół nr 7 w Poznaniu) szybkie opanowanie języka polskiego pozwala ograniczyć do minimum trudności edukacyjne z zakresu wszystkich przedmiotów.

[35] Co stwierdzono także w treści dokumentu.

zmodyfikowane/zindywidualizowane/ pod względem metod i form pracy do potrzeb uczniów z zagranicy.

(akta kontroli str. 564-566, 569-671)

Nauka języka polskiego, jako obcego, w oddziałach przygotowawczych prowadzona była w wymiarze pięciu godzin tygodniowo (ponadto, w oddziale IV-VI, w ramach podstawy programowej klasy w wymiarze pięciu godzin), natomiast na realizację obowiązkowych zajęć edukacyjnych, w obu oddziałach, przeznaczono po 25 godzin, co było zgodne z § 16 ust. 5 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy.*

W Szkole skorzystano z możliwości wspomagania nauczycieli prowadzących zajęcia w oddziałach przygotowawczych przez osoby władające językiem kraju pochodzenia uczniów. W charakterze pomocy nauczyciela, na ½ etatu, zostały zatrudnione dwie osoby (po jednej do każdego z oddziałów), które wspomagały nauczycieli w prowadzeniu zajęć, a w szczególności tłumaczyły potrzebne treści w języku ukraińskim i rosyjskim.

(akta kontroli str. 230, 241-242, 566-567, 678-686, 934-935)

4. W obowiązującym w badanym okresie statucie Szkoły znajdowały się ogólne zapisy dotyczące wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów, bez wskazania dzieci obywateli polskich powracających do kraju i dzieci cudzoziemców. Dyrektor Szkoły zorganizowała dzieciom cudzoziemców wsparcie psychologiczno-pedagogiczne przede wszystkim w formie dodatkowych zajęć, i tak:

- w roku szkolnym 2017/2018 odbyły się zajęcia dodatkowe z języka polskiego[36] oraz z matematyki[37], języka niemieckiego[38], a także zajęcia artystyczne[39],
- w roku szkolnym 2018/2019 odbyły się dodatkowe zajęcia z języka polskiego[40],
- w roku szkolnym 2019/2020 odbyły się dodatkowe zajęcia z języka polskiego[41].

Szkoła nie posiadała dokumentacji w zakresie sposobu kwalifikacji uczniów na poszczególne zajęcia.

Uczniom cudzoziemcom we wszystkich objętych kontrolą latach szkolnych zapewniano także porady i konsultacje w zakresie wsparcia rozwoju emocjonalnego i społecznego[42] - co potwierdzały wpisy w dzienniku pedagoga szkolnego.

(akta kontroli str. 140, 240, 246-259, 314-319)

Badaniem objęto dokumentację dotyczącą czterech uczniów z zagranicy, którzy rozpoczęli naukę od roku szkolnego 2017/2018 (uczniowie oddziałów gimnazjalnych). Stwierdzono, że pedagog szkolny w każdym z przypadków przeprowadzał indywidualne rozpoznanie potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia, możliwości psychofizycznych, w tym możliwości w zakresie posługiwania się językiem polskim. Fakt ten odnotywany był w dzienniku zajęć pedagoga szkolnego.

Rodzice wszystkich uczniów zostali zawiadomieni (we wrześniu 2017 r., co potwierdzali podpisami) o zorganizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej zajęciach poprzez przekazanie im dokumentu pn. „Informacja dla rodziców w sprawie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną”

---

[36] W wymiarze tygodniowym: czterech godzin dla jednego ucznia i trzech godzin dla trzech uczniów.

[37] W wymiarze tygodniowym jednej godziny dla trojga uczniów.

[38] W wymiarze tygodniowym jednej godziny dla czworga uczniów.

[39] Których organizacja wynikała z potrzeby uzupełniania różnic programowych dla trójki uczniów cudzoziemców, którzy przyszli do Szkoły ze szkoły z zagranicy. Były to zajęcia obowiązkowe, których uczniowie nie odbyli we wcześniejszym toku edukacji za granicą, a których uzupełnienie konieczne było dla ukończenia gimnazjum. W łącznym wymiarze tygodniowym jednej godziny dla trojga uczniów.

[40] Dla trojga uczniów oddziałów gimnazjalnych i siedmiorga uczniów oddziałów szkoły podstawowej w łącznym wymiarze tygodniowym 15 godzin, a także dodatkowo dla dwójki uczniów szkoły podstawowej w łącznym wymiarze tygodniowym czterech godzin (w okresie od 19 lutego do 15 maja 2019 r.).

[41] Dla jednego ucznia dwie godziny tygodniowo i dla sześciu uczniów po sześć godzin tygodniowo.

[42] Porad udzielano i z konsultacji korzystali: czterej uczniowie w roku szkolnym 2017/2018, 13 uczniów w roku szkolnym 2018/2019 i sześciu uczniów w roku szkolnym 2019/2020.

(który zawierał m.in. tygodniowy wymiar godzin poszczególnych zajęć). Na tej podstawie ustalono, że:

- jeden z uczniów uczestniczył w: zajęciach z języka polskiego (4h tygodniowo), dodatkowych zajęciach z języka niemieckiego (1h tygodniowo),

- trzech pozostałych uczniów uczestniczyło w dodatkowych zajęciach z języka polskiego (3h tygodniowo), matematyki (1h tygodniowo), dodatkowych zajęciach z języka niemieckiego (1h tygodniowo), zajęciach artystycznych (1h tygodniowo) oraz mogło korzystać ze wsparcia pedagoga szkolnego w rozwoju emocjonalnym i społecznym (według potrzeb).

Na podstawie powyższego ustalono, że w jednym na cztery poddane badaniu szczegółowemu przypadki łączny wymiar godzin zajęć dodatkowych nie przekroczył pięciu godzin lekcyjnych, o których mowa w § 19 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy,* a pozostałych trzech przypadkach nie zachowano tego limitu.

(akta kontroli str. 231-232, 313-318)

5. W wewnątrzszkolnych zasadach określonych w Statucie Szkoły oraz przedmiotowych zasadach oceniania (co stwierdzono m.in. na przykładzie języka polskiego, matematyki, historii, geografii i biologii) nie uwzględniono metod i kryteriów oceniania osiągnięć edukacyjnych odnoszących się do cudzoziemców i obywateli polskich powracających do kraju.

(akta kontroli str. 140-162, 233, 566, 804-920)

6. W Szkole w badanym okresie przeprowadzono dwa egzaminy gimnazjalne:

- w roku szkolnym 2017/2018 zdawało go łącznie 68 uczniów, w tym czterech uczniów z arkuszem dostosowanym (we wszystkich tych przypadkach - cudzoziemcy) i 18 uczniów ze zmienionymi warunkami (w tym czterech cudzoziemców),

- w roku szkolnym 2018/2019 zdawało go łącznie 74 uczniów, tym dziewięciu uczniów z arkuszem dostosowanym (we wszystkich przypadkach - cudzoziemcy) i 23 uczniów ze zmienionymi warunkami (w tym dziewięcioro cudzoziemców).

Pedagog wykonujący w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzący zajęcia z uczniami w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019, wnioskował do Rady Pedagogicznej o dostosowanie form i warunków zdawania egzaminów przez cudzoziemców i w wyznaczonym przez dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej terminie tj. odpowiednio: do 30 września 2017 r.[43] oraz do 28 września 2018 r.[44] zapoznawał uczniów i rodziców z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzenia egzaminów.

Dostosowania[45] dla 13 uczniów cudzoziemców przystępujących do egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2017/2018 i 2018/2019 dotyczyły:

- przedłużenia czasu trwania egzaminu,
- przystąpienia do egzaminu w oddzielnej sali,
- korzystania ze słownika dwujęzycznego (polsko-obcojęzycznego i obcojęzyczno-polskiego) oraz
- zastosowania szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych.

[43] W dniu 17 września 2017 r.

[44] W dniu 13 września 2018 r.

[45] Odpowiednio: uchwała nr 7/2017/2018 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 4 we Wrocławiu z dnia 26 października 2017 r. oraz uchwała nr 7/2018/2019 Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 4 we Wrocławiu z dnia 18 października 2018 r.

Rada Pedagogiczna każdorazowo wyrażała pozytywną opinię w sprawie dostosowania form i warunków egzaminu gimnazjalnego dla wskazanych uczniów.

Dyrektor Szkoły terminowo tj. odpowiednio do 30 listopada 2017 r. i 30 listopada 2018 r., w porozumieniu z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej zamówił arkusze dostosowane do potrzeb zdających.

(akta kontroli str. 278-281)

7. Żadna z placówek dyplomatycznych lub konsularnych kraju pochodzenia uczniów z zagranicy albo stowarzyszenie kulturalno-oświatowe danej narodowości nie organizowały w szkole nauki języka i kultury kraju pochodzenia na podstawie § 20 rozporządzenie *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy.*

W obowiązujących w Szkole programach wychowawczo-profilaktycznych nie odniesiono się w szczególności do obszaru związanego z kształceniem uczniów z zagranicy.

(akta kontroli str. 233, 762-786)

8. Na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 *Karta Nauczyciela*[46] (dalej: *Karta nauczyciela*) dyrektor szkoły jest zobowiązany do zapewnienia nauczycielom pracującym z uczniami z zagranicy odpowiedniego do ich potrzeb doskonalenia zawodowego. Ponadto § 3 ust. 1 rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli[47], stanowi, że na każdy rok szkolny dyrektor szkoły określa potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli, uwzględniając: wyniki nadzoru pedagogicznego; wyniki egzaminu; zadań związanych z realizacją podstawy programowej; wymagań wobec szkół i placówek, wniosków nauczycieli o dofinansowanie opłat i kosztów.

Regulamin Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli w Szkole Podstawowej nr 4 we Wrocławiu został wprowadzony Zarządzeniem nr 23/2019 z dnia 18 września 2019 r. Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 4, we wcześniejszym okresie nie obowiązywały w tym zakresie żadne regulacje wewnętrzne. W regulaminie tym nie zawarto procedury badania potrzeb. Jedynie, jako jeden z obowiązków lidera WDN[48] zostało wymienione diagnozowanie potrzeb nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego. W roku szkolnym 2019/2020 przez Wicedyrektora Szkoły została przeprowadzona ankieta dotycząca potrzeb szkoleniowych nauczycieli. Z jej analizy wynikało, że wśród poddanych do wyboru nauczycielom obszarów szkoleń żaden nie dotyczył bezpośrednio pracy z uczniami z zagranicy, a wśród cieszących się największym zainteresowaniem nauczycieli znalazł się obszar pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Szkoła nie posiadała dokumentacji dotyczącej badania potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli sprzed roku szkolnego 2019/2020.

W kontrolowanym okresie Dyrektor Szkoły występowała do organu prowadzącego z wnioskami o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli (odpowiednio do 30 listopada lub 31 października danego roku), a w następnym roku budżetowym przesyłała sprawozdania z ich wykonania. Ujęte w powyższych wnioskach i sprawozdaniach formy doskonalenia nie dotyczyły tematyki objętej kontrolą NIK (jedyne poniesione przez Szkołę koszty to delegacja na wyjazd studyjny w 2019 r. do Chemnitz w Niemczech).

---

[46] Dz. U. z 2019 r. poz. 1287.

[47] Dz. U. poz. 1653, poprzednio – do dnia 1 stycznia 2019 r., stanowił o tym § 6 ust. 1 rozporządzenia z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli (Dz. U. Nr 46, poz. 430 ze zm.).

[48] Zgodnie z § 3 ust. 3 Regulaminu Wewnątrzszkolnego Doskonalenia Nauczycieli w szkole Podstawowej nr 4 *w celu usprawnienia procesu wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli dyrektor szkoły może powierzyć wybranemu nauczycielowi funkcję lidera wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli.*

Nauczyciele pracujący w Szkole, pracujący z dziećmi z zagranicy, głównie z własnej inicjatywy uczestniczyli w formach doskonalenia zawodowego, organizowanych i finansowanych przez podmioty zewnętrzne, i tak:

- w 2018[49] r.: jeden nauczyciel oraz pedagog uczestniczyli w konsultacjach międzykulturowych organizowanych przez Wrocławskie Centrum Rozwoju Społecznego (dalej: WCRS) (dwugodzinnych); ponadto jeden z nauczycieli wziął udział w konferencji pt. „Uczeń z doświadczeniem migracji w europejskich systemach edukacji" (sześciogodzinnej),

- w 2019 r.: jeden z nauczycieli wziął udział w warsztatach organizowanych przez WCRS pt. „Integracja uczniów obcojęzycznych w klasie" (czterogodzinnych), sześciu nauczycieli uczestniczyło w konferencji i warsztatach organizowanych przez Uniwersytet Wrocławski pn. „Uczeń obcojęzyczny w szkole. Szukamy rozwiązań"[50] (czterogodzinnych), nauczyciel oddziału przygotowawczego klas I-III ukończył[51] bezpłatny kurs internetowy pn. „Nauczanie języka polskiego, jako obcego" (czterdziestogodzinny), jeden z nauczycieli uczestniczył w warsztatach (90-minutowych) w ramach szkolenia dla nauczycieli języka polskiego, jako obcego[52], jeden wziął także udział w konferencji organizowanej przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu - „Dziecko obcojęzyczne w szkole".

WCRS dla Rady Pedagogicznej Szkoły przeprowadził w 2019 r. bezpłatne trzygodzinne szkolenie „Różnice kulturowe uczniów obcojęzycznych". Jeden z nauczycieli w ramach rady pedagogicznej w szkole uczestniczył w czterogodzinnym szkoleniu „Uczniowie migrujący w polskiej szkole". W sześciogodzinnych warsztatach organizowanych m.in. przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) pn. „Wspieranie integracji migrantów wymagających szczególnego traktowania" wziął udział jeden nauczyciel.

Ponadto Dyrektor Szkoły (we wrześniu 2019 r.) uczestniczyła w czterodniowym wyjeździe studyjnym „Funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych w Niemczech"[53].

(akta kontroli str. 243-245, 511-512, 522-559, 567-568, 672-677, 976-987)

9. Dokumenty nadzoru pedagogicznego z lat szkolnych 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020 nie zawierały treści odnoszących się w sposób pośredni lub bezpośredni do kwestii kształcenia dzieci rodziców obywateli polskich powracających do kraju i dzieci cudzoziemców (dotyczące dwóch przeprowadzonych ewaluacji, dwóch kontroli oraz 13 obserwacji, wspomagania i monitorowania).

(akta kontroli str. 323-508)

W badanym okresie w Szkole nie przeprowadzono kontroli/ewaluacji zewnętrznych w zakresie objętym niniejszą kontrolą NIK.

(akta kontroli str. 235-237)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do oddziału przygotowawczego dla klas I-III, w roku szkolnym 2019/2020, przyjętych zostało 16 uczniów[54], tymczasem zgodnie § 16 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy*, jak i z przyjętymi w Szkole

[49] W 2017 r. żaden z nauczycieli nie wziął udziału w doskonaleniu zawodowym dotyczącym kontrolowanej tematyki.

[50] W tym pięcioro w organizowanych w ramach konferencji i warsztatów (po jednym nauczycielu na warsztat): „Dobre praktyki w nauczaniu języka polskiego", „Ocenianie uczniów obcojęzycznych jako wyzwanie dla szkoły", „Tutoring rówieśniczy jako szansa wzajemnego uczenia się", „Wszyscy uczymy języka polskiego, czyli wspierająca rola nauczycieli pracujących z uczniem obcojęzycznym", „Pierwsze dni w szkole dzieci obcojęzycznych – narzędzia i techniki adaptacji"

[51] Z własnej inicjatywy, przed zatrudnieniem w Szkole.

[52] Tematy warsztatów: „Automatyzacja końcówek nie musi być nudna, czyli 100 pomysłów na ćwiczenia i gry", „Jak z milczka zrobić gadułę, czyli o ćwiczeniach na mówienie", „Lekcja od A do Z, czyli trudna sztuka planowania zajęć".

[53] Wyjazd studyjny do Chemnitz w Niemczech. Koszt delegacji: 1,5 tys. zł.

[54] Stan osobowy oddziału przygotowawczego wg dnia 30 września 2019 r.

zasadami rekrutacji do oddziałów przygotowawczych, liczba uczniów w oddziale przygotowawczym nie powinna przekraczać 15 uczniów. Zdaniem NIK zgodna z normą liczebność oddziału ma wpływ na efektywność procesu kształcenia. Wskazać przy tym należy na podany przez Dyrektor Szkoły argument, że w gronie uczniów, których przyjęła, jako ostatnie było rodzeństwo.

(akta kontroli str. 239, 311-313, 566)

2. Wykorzystywane w oddziałach ogólnodostępnych programy nauczania[55] nie były adaptowane na potrzeby kształcenia dzieci z zagranicy. Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że wszyscy uczniowie cudzoziemcy byli osobami mieszczącymi się w normie intelektualnej, a ich możliwości nie odbiegały od rówieśników z Polski. Niemniej nauczyciele obowiązani byli do indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb rozwojowych i psychofizycznych ucznia. Brak modyfikacji programów nauczania, wg Dyrektor Szkoły, wynikał z braku prawnego zobligowania nauczycieli do pisemnej adaptacji realizowanego przez nich programu nauczania pod kątem nauczania dzieci cudzoziemców.

NIK nie podziela tego stanowiska, gdyż w ramach ogólnej potrzeby zapewnienia dostosowania programu do możliwości uczniów, wynikającej z art. 22a ust. 5 ustawy *o systemie oświaty*[56] upatrywać należy wskazania dla dostosowania programu i innych materiałów do uprzednio rozpoznanych specyficznych potrzeb poznawczych dzieci przybywających z zagranicy.

(akta kontroli str. 230-232, 238-239, 266-277,563-564, 761)

3. W przypadku programów nauczania wykorzystywanych w oddziałach przygotowawczych nie spełniono wymogów § 16 ust. 3 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy*, wg którego nauczanie w oddziale przygotowawczym prowadzone powinno być w szkole wg realizowanych programów nauczania, z dostosowaniem metod i form ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów. Poszczególni nauczyciele prowadzący przedmioty w oddziałach przygotowawczych realizowali programy obowiązujące w Szkole, przy czym, jak wskazała Dyrektor Szkoły, na ich podstawie przygotowali jedynie rozkłady materiału, uwzględniające możliwości i potrzeby rozwojowe uczniów.

Zdaniem NIK rozkłady materiału przedmiotów realizowanych w oddziałach przygotowawczych, stanowiły w głównej mierze wyłącznie tabelaryczne i/lub opisowe rozkłady kolejnych tematów lekcji, zaplanowane do realizacji, w których nie odnotowywano dostosowania metod i form realizacji, wykorzystywanych w szkole programów nauczania, do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów, o których mowa w § 16 ust. 3 ww. rozporządzenia. NIK nie podziela więc wyjaśnień Dyrektor Szkoły i zauważa, że potrzeba objęcia ucznia z zagranicy pomocą dydaktyczną w powyższym zakresie wynika w szczególności z różnic programowych pomiędzy systemem edukacji kraju pochodzenia, a polskim systemem oświaty.

(akta kontroli str. 564-566, 573-671)

4. Udzielona w roku szkolnym 2017/2018 trzem uczniom (na cztery poddane badaniu przypadki) pomoc psychologiczno-pedagogiczna w formie dodatkowych zajęć z języka polskiego i innych przedmiotów obowiązkowych przekroczyła o jedną godzinę limit godzin zajęć lekcyjnych wynikający z § 19 rozporządzenia *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy.* Tygodniowy łączny wymiar zajęć wynikający z podsumowania dodatkowych zajęć z języka polskiego (trzy godziny), z języka niemieckiego (jedna godzina), z matematyki (jedna godzina)

[55] W tym plany pracy dydaktycznej/rozkłady materiałów.
[56] Ustawa z dnia 7 września 1991 r., Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 ze zm.

i zajęć artystycznych (jedna godzina) wyniósł sześć godzin, a nie powinien przekroczyć pięciu.

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że zajęcia artystyczne zostały zorganizowane w oparciu o rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2017 r. *w sprawie szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej lub szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do szkoły publicznej innego typu albo do szkoły publicznej tego samego typu*[57], zgodnie z którym w przypadku ucznia przechodzącego ze szkoły jednego typu do szkoły innego typu, który w szkole, z której przechodzi, nie realizował obowiązkowych zajęć edukacyjnych, które zostały zrealizowane w oddziale szkoły, do której przechodzi, dyrektor szkoły zapewnia uczniowi warunki do zrealizowania treści nauczania z tych zajęć do końca danego etapu edukacyjnego (§ 8 ust. 3). Dyrektor wskazała, że były to zajęcia prowadzone w ramach uzupełnienia różnic programowych i w związku z tym nie były to zajęcia dodatkowe, wyrównawcze o których mowa w rozporządzeniu *w sprawie uczniów przybywających z zagranicy.*

NIK zauważa, że powołane przez Dyrektor Szkoły rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 sierpnia 2017 r. *w sprawie szczegółowych warunków przechodzenia ucznia ze szkoły publicznej lub szkoły niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej jednego typu do szkoły publicznej innego typu albo do szkoły publicznej tego samego typu* reguluje zasady zmiany przez uczniów szkoły w ramach polskiego systemu edukacji, nie zaś przechodzenia ucznia ze szkoły zagranicznej.

(akta kontroli str. 283, 313-322)

5. W wewnątrzszkolnym systemie i przedmiotowych systemach oceniania nie uwzględniono postanowień odnoszących się do oceniania uczniów przybywających do Szkoły z zagranicy (uczniów cudzoziemców oraz uczniów obywateli polskich powracających do kraju). Jak wskazała Dyrektor Szkoły dzieci cudzoziemców oceniane są na ogólnych zasadach przy uwzględnieniu ich możliwości psychofizycznych, a działania takie są wystarczające.

W ocenie NIK potrzeba opracowania odrębnego i udokumentowanego podejścia do oceniania takich uczniów wynika w szczególności z potencjalnych trudności adaptacyjnych, spowodowanych różnicami kulturowymi lub związanych ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym wcześniejszym kształceniem za granicą, wskazywanych także, jako istotne dla takich uczniów w § 3 ust. 2 pkt 12 rozporządzenia *w sprawie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej*.

(akta kontroli str. 140-162, 233, 566, 804-920)

6. Dyrektor Szkoły w kontrolowanym okresie nie dokumentowała nadzoru pedagogicznego nad obszarem kształcenia uczniów z zagranicy w zakresie, o którym mowa § 3 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. *w sprawie nadzoru pedagogicznego*[58]. W szczególności nie udokumentowano zagadnień takich jak: sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów, modyfikację programów nauczania do ich potrzeb, monitorowanie postępów uczniów czy skuteczności udzielanego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

NIK nie podziela w tej sprawie wyjaśnień Dyrektor Szkoły, która podała, że nadzór pedagogiczny nad kształceniem wszystkich uczniów, w tym uczniów cudzoziemców był przez nią faktycznie sprawowany. Dyrektor podała, że nadzór był prowadzony, natomiast nie widziała powodu, aby w sposób szczególny

[57] Dz.U. poz. 1546,

[58] Dz.U. poz. 1658 ze zm.

wyróżniać określoną grupę uczniów. W ocenie NIK, z uwagi na szczególną sytuację i potrzeby tych uczniów niezbędne jest bieżące dokumentowanie sytuacji tych uczniów w ramach prowadzonych czynności nadzoru, w tym w szczególności podczas obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez nauczycieli przedmiotów i pedagoga szkolnego, ewaluacji czy monitorowania, co nie miało miejsca w kontrolowanym okresie.

(akta kontroli str. 323-508, 235, 567-568)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przestrzeganie limitu uczniów przyjmowanych do oddziałów przygotowawczych określonego w § 16 ust. 2 rozporządzenia *w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw.*
2. Uwzględnianie podczas organizowania zajęć dodatkowych z języka polskiego oraz zajęć wyrównawczych z przedmiotów obowiązkowych limitu pięciu godzin tygodniowo, wynikającego z § 19 rozporządzenia *w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw*.
3. Wyegzekwowanie i nadzorowanie adaptacji przez nauczycieli programów nauczania przedmiotów obowiązkowych na potrzeby kształcenia dzieci obywateli polskich powracających do kraju i dzieci cudzoziemców.
4. Wykorzystywanie programów nauczania z dostosowaniem metod i form ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów do prowadzenia oddziałów przygotowawczych, zgodnie z § 16 ust. 3 rozporządzenia *w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw.*
5. Podjęcie działań zmierzających do uwzględnienia w wewnątrzszkolnym oraz przedmiotowych systemach oceniania, postanowień odnoszących się do oceniania uczniów przybywających do Szkoły z zagranicy.
6. Podjęcie działań na rzecz dokumentowania sprawowanego nadzoru pedagogicznego nad obszarem kształcenia dzieci obywateli polskich powracających do kraju i dzieci cudzoziemców.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, grudnia 2019 r.

Kontrolerzy

Małgorzata Jakubiec-Dzieleńdziak
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Grzegorz Fikus
główny specjalista kontroli państwowej

……..
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor
Radosław Kujawiński

.....
podpis